

's-Hertogenbosch Minderbroedersstraat 8

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, G-6635	Bouwjaar : XV / XVI
Eigenaar : C.G.Z. Beleggingsmaatschappij bv	Architect :
Huidige functie :	Oorspr. functie :
Verbouwingen : 1927, 1929, 1968, 1987, 1997	
Archief : Gemeente 's-Hertogenbosch, werkdossier BAM.	

Beschrijving

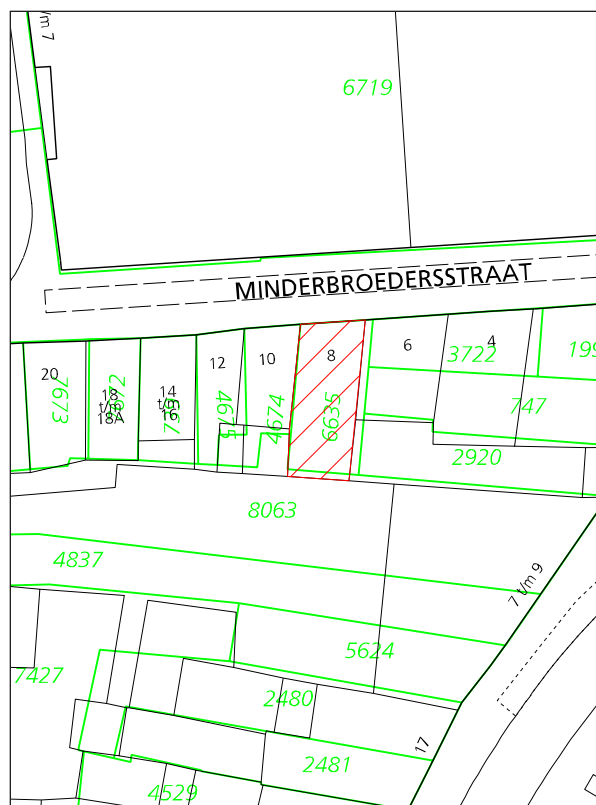
Algemeen:

Het pand Minderbroederstraat 8, genaamd 'De drie schalen' en na 1661 'De twee Oircussens', heeft een rechthoekige grondslag en is gesitueerd aan de zuidzijde van de Minderbroederstraat, binnen de eerste vestingmuur in de nabijheid van de tussen 1629 en 1700 gesloopte Minderbroederskerk. Het laat-middeleeuwse pand kent van oorsprong een indeling in een voor- en achterhuis, gescheiden door een brandmuur, waarvan tegenwoordig slechts op de eerste verdieping een gedeelte behouden is gebleven.

Het voor- en het achterhuis tellen - naast een kelder onder het achterhuis - drie niveaus, te weten een begane grond, eerste verdieping en zolderverdieping onder een zadeldak, dat over de volle diepte van het pand doorloopt en een wolfeind aan de voorzijde bezit.

Beide zijgevels bezitten muurwerk uit 15de- of 16de-eeuws; in de linkerzijgevel bevindt zich op de begane grond een segmentboogvormige spaarboog, waarvan de penanten nagenoeg verdwenen zijn, horende bij een oudere balklaagconstructie.

Ondanks ingrijpende verbouwingen zijn de samengestelde moerbalken van moer- en kinderbinten boven de begane grond en eerste verdieping grotendeels behouden gebleven. Het voorhuis is vier balkvakken diep, het achterhuis telt drie balkvakken. Oorspronkelijk telde beide delen één balkvak minder, maar in de negentiende eeuw is aan beide balklagen een extra onderslag balk toegevoegd. De balklaag is gedeeltelijk voorzien van peerkraalsleutelstukken, die wijzen op een 15de- of 16de-eeuwse, maar mogelijk ook nog oudere datering. Op de eerste verdieping van het voorhuis bevinden zich nog twee complete gebinten, bestaande uit muurstijlen en samengestelde balklaag met korbels en enkele peerkraalsleutelstukken, vergelijkbaar met de sleutelstukken op de begane grond. Deze balklaag is in de late

twintigste eeuw vanaf de voorgevel tot de laatste twee balkvakken van het achterhuis verhoogd. Eén gebint en moerbalk zijn daarbij op de oorspronkelijke hoogte gebleven, de kinderbinten zijn wel verhoogd. De strijk balk tegen de achtergevel rust op twee consoles. Tijdens een verbouwing in 1929 is een oudere kapconstructie vervangen door de huidige mansardekap, die over het achterhuis doorloopt en bestaat uit drie spanten met gordingen. Onder het achterhuis bevindt zich een ten opzichte van het maaiveld half verdiepte tongewelfde kelder onder het gehele achterhuis, wat een niveauverschil van circa 75 cm tussen het voor- en het hoger gelegen achterhuis tot gevolg heeft. De kelder heeft de kruin evenwijdig aan de straat en was oorspronkelijk georiënteerd op de smalle, thans grotendeels bebouwde steeg links van het perceel. De nog oorspronkelijke

Voorgevel.

bakstenen keldertrap bevindt zich tegen de rechterzijgevel, ter plaatse van de brandmuur. In de voor- en achtermuur zitten vier steekkapgewelfjes. In de linkerzijmuur bevindt zich een op de steeg uitkomend, thans dichtgezet kelderlicht. Onder het voorhuis, tegen de brandmuur bevindt zich een negentiende eeuwse beerkelder.

Voorgevel:

De vroeg 19de-eeuwse gepleisterde lijstgevel heeft een breedte van twee vensterassen. In het midden van de 20ste-eeuwse pui bevindt zich een mogelijk nog 19de-eeuwse deur met bovenlicht. De twee hoge vensters met bovenlicht aan weerszijden zijn vernieuwd en geplaatst op een nieuw gemetselde borstwerking. De pui ter hoogte van de begane grond heeft in het midden een nog mogelijk oorspronkelijke deur met bovenlicht. Aan weerszijden hiervan bevinden zich de hoge, 19de-eeuwse vensters met bovenlicht op een nieuw opgemetselde borstwerking. Op de eerste verdieping bevinden zich twee zes-ruits Empire-schuifvensters met waaierzwikken in de bovenhoeken. De twee vier-

ruitsvensters op de zolderverdieping zijn in 1929 aangebracht en hebben moderne draairamen. De gevel wordt afgesloten met een kroonlijst (1929?).

Linkerzijgevel:

De linkerzijgevel bestaat uit 15de- of 16de-eeuws muurwerk met een 19de-eeuwse ophoging en diverse gevelopeningen, daterend uit verschillende perioden. Op de begane grond van het voorhuis bevindt zich een segmentboogvormige spaarboog in het muurwerk tussen de eerste en de derde moerbalk. De penanten zijn nagenoeg verdwenen. In het achterhuis bevindt zich op de begane grond het restant van een eiken latei met toognagels, horende bij een voormalige doorgang die uitkwam op de steeg. De vensters op de eerste verdieping dateren uit de 20ste eeuw.

Rechterzijmuur:

Het pand heeft de steensdikke, vermoedelijk 16de-eeuwse rechterzijmuur gemeenschappelijk met het buurpand Minderbroederstraat 10.

Achtergevel:

De achtergevel is vanaf de openbare weg niet zichtbaar. Het onderste deel van de achtergevel behoort tot de 15de-eeuwse fase; de geveltop is vernieuwd.

Interieur:

Geen noemenswaardige afwerkingen meer aanwezig.

Redengevende omschrijving

Het van oorsprong laat-middeleeuwse pand Minderbroederstraat 8 heeft monumentale waarde vanwege de gevels, de bouwstijl, de karakteristieke bouwmassa, de situering en vanwege het ensemble. Het pand heeft tevens bouw- en kunsthistorische waarde vanwege de belangwekkende balklagen, de karakteristieke kapconstructie, de aanwezigheid van structuurbepalende kelders en de aanwezigheid van een oorspronkelijke interieurindeling met belangwekkende elementen en afwerkingen. Het pand heeft historische waarde en is representatief voor de ontwikkeling in de stad 's-Hertogenbosch.

Datum verkenning: 20 januari 2004
 Fotografie: M. Bimmel
 Veldwerk: M. Bimmel en A.K. Hemmes
 Tekst rapportage: A.K. Hemmes